

Mer reform än revolution i Latinamerika - utrikeskommentar för CITY 050613

Det kan synas som att det revolutionära Latinamerika är tillbaka.

I Ecuador och Bolivia har folkliga proteser tvingat presidenterna från makten. Indianer marscherar och kräver förstatligande av Bolivias naturgas. Venezuelas president Hugo Chavez utmanar USA och stärker banden med den evige Fidel Castro på Kuba. Gerillakriget i Colombia fortsätter. I Mexico har en omstridd, radikal borgmästare i huvudstaden siktet inställt på presidentposten. Vänsterpresidenter styr redan i Latinamerikas viktigaste stater. I USA är regeringen bekymrad. Innan 11 september och terrorismen helt tog George W Bushs uppmärksamhet var förbättrade kontakter med Latinamerika en av den spansktalande förre Texasguvernören få utrikespolitiska idéer. Hans försök att ta upp den latinamerikanska tråden i vår har inte gått bra. Bushregeringen har inte fått igenom sin kandidat till generalsekreterarposten i den traditionellt USA-dominerade amerikanska samarbetsorganisationen, OAS. Vid det just avslutade årsmötet i Florida blev det inte mycket av USA:s förslag att ge OAS rollen som kontrollorgan för demokratisk och ekonomisk utveckling i medlemsländerna.

Att latinamerikaner, stater och grupper, värnar om oberoende har sin historia. Genom århundradena har den sydamerikanska kontinenten präglats av erövringar utifrån och exploatering, allt från den europeiska kolonialismen till det kalla krigets amerikanska uppbackning av blodiga militärdiktaturer som sågs som ett värn mot kommunismen. Latinamerikas ledande kretsar har genom åren också ofta präglats av korruption och personlig vinningslystnad. De misslyckade ekonomiska alternativ som erbjudits från vänster har antingen varit populistisk slutenhet som Argentinas delvis fascistbesläktade peronism eller revolutionär marxism.

Det tidiga 1990-talet blev en ny löftesperiod för Latinamerika. Militärdiktaturerna föll och ersattes av demokratiska regeringar med ekonomiska reformprogram. Men markandsmodellerna blev för enkla och inte konsekvent tillämpade. Korruptionen bestod. Nu kräver demonstrerande folkmassor radikalare förändringar. Men de vänsterpresidenter som är starkast tongivande på kontinenten, Brasiliens Lula och Chiles Lagos, följer egentligen en ”tredje väg” inriktad på privat ägande, frihandel, tillväxt och fördelning. Men de är öppna för nya internationella sammanhang mindre beroende av USA. Brasilien söker en fast plats i FN:s säkerhetsråd tillsammans med Japan, Indien och Tyskland. Kina med sin ekonomiska rekordtillväxt vill få tillgång till Latinamerikas olja och malm. Den nya socialdemokratiska regeringen i Spanien vill erbjuda en brygga mellan Latinamerika och EU.

ANDERS MELLBOURN